

عنوان: تأثیر آموزش برنامه توانمندسازی بر خودکارآمدی روانی - اجتماعی و کیفیت زندگی بیماران دیابتی مرکز آموزش دیابت تبریز ۱۳۸۶

نام دانشجو: فرانک جبارزاده تبریزی

رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد - پرستاری

استاد(ان) راهنما: دکتر وحید زمانزاده، آلهه سیدرسولی

اساتید مشاور: -

شماره پایان نامه: ۲۰۶

مقدمه: با وجود پیشرفتهایی که در زمینه درمان دیابت بوجود آمده است، هنوز هم بسیاری از افراد دچار عوارض مخرب این بیماری می-شوند. در سال ۱۹۹۰ برنامه آموزشی توانمندسازی برای بیماران دیابتی معرفی گردید. این روش آموزشی بیشتر نقش یک راهنما را در مورد بیماران و مراقبین بهداشتی ایفا می کند. در مورد بیماران این نقش در ارتباط با شرکت فعالانه آنها در فعالیتهای خود مراقبتی مطرح می شود و در مورد مراقبین بهداشتی نیز راهنمای کمک آنها در زمینه کمک به بیماران در اتخاذ تصمیمات آگاهانه است. حال با توجه به اینکه برنامه توانمندسازی تحت تاثیر فرهنگ واقع می شود، اجرای چنین برنامه ای در کشورهای آسیایی و شرقی چه نتایجی را در بر خواهد داشت؟ و تأثیر آن بر بهبود خودکارآمدی و کیفیت زندگی بیماران دیابتی چگونه خواهد بود؟

روش کار: پژوهش حاضر مطالعه ای نیمه تجربی است. هدف اصلی از این مطالعه تعیین تأثیر آموزش برنامه توانمندسازی بر خودکارآمدی و کیفیت زندگی بیماران دیابتی مرکز آموزش دیابت دانشگاه علوم پزشکی تبریز می باشد. جامعه پژوهش شامل کلیه بیماران دارای پرونده در مرکز آموزش دیابت بیمارستان سینا در شهر تبریز می باشد. حجم نمونه بعد از انجام مطالعه مقدماتی برابر ۲۲ نفر برآورد گردید که این تعداد به ۳۰ نفر افزایش داده شد. نمونه های واجد شرایط با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی انتخاب شدند. آموزش برنامه توانمندسازی بر اساس مدل پنج مرحله ای تغییر رفتار انجام شد. جهت ارزیابی خودکارآمدی روانی اجتماعی از پرسشنامه توانمندسازی دیابت (DES) و جهت ارزیابی کیفیت زندگی بیماران دیابتی از ابزار سنجش کیفیت زندگی مختص دیابت (ADDQoL) استفاده شد. آزمون من ویتنی برای مقایسه استفاده گردید.

نتایج: توانمندسازی بیماران دیابتی موجب افزایش توانایی آنها در تعیین اهداف و افزایش تلاش افراد برای غلبه بر موانع موجود در راه رسیدن به اهداف می گردد. شرکت در جلسات توانمندسازی می تواند سبب افزایش تلاش بیماران برای کسب حمایت های اجتماعی، افزایش انگیزه، افزایش قدرت تصمیم گیری، اداره مناسب استرس های همراه با بیماری دیابت شود. بعلاوه تمایل بیماران دیابتی برای ایجاد تغییر رفتار افزایش یافته و کیفیت زندگی آنها به دنبال شرکت در جلسات آموزش برنامه توانمندسازی بهبود می یابد.

بحث و نتیجه گیری: نتایج بدست آمده نشان می دهد با وجود اینکه مفهوم خود تحت تأثیر فرهنگ قرار می گیرد اما برنامه توانمندسازی در کشورهای آسیایی مسلمان نشین قابل اجرا است. اگرچه به نظر می رسد مطالعات دیگری نیز بهتر است در این زمینه انجام شود و در این مطالعات اثر آموزش برنامه توانمندسازی بر خودکارآمدی روانی اجتماعی و کیفیت زندگی بیماران دیابتی در طولانی مدت بررسی شود و در سایر کشورهای آسیایی غیر مسلمان نیز مورد ارزیابی قرار گیرد.